

GAŠK ŠKOLÁM
ŽÁKŮM 2. STUPNĚ ZŠ

OTISK

80. léta

Co se Vám vybaví, KDYŽ SE ŘEKNE OTISK? Co, kdo a kde jej může zanechat? Napište všechny asociace, které Vás napadají.

Jaké otázky ve mně dílo vyvolává?

Pro porozumění tvorbě Evy Kmentové jsou právě pocity důležité. Možná Vás teď napadá otázka, jak se z otisků těla dají číst pocity?

ČESKÁ PROTESKA

NECHTE PROMLUVIT VAŠE RUCE

Určitě jste již slyšeli o neverbální komunikaci. Nekomunikujeme spolu jen prostřednictvím slov, stejně důležitá je i mimika (výrazy tváře), gestikulace (pohyby rukou) či haptika (doteky). Člověk, který se k Vám otočí zády, pohrozí pěstí, nebo vztyčí palec vzhůru, nemusí promluvit, a přece víte, co Vám chce sdělit. Důležitý je i kontext. Když Eva otiskla v roce 1971 do sádky *Tři pěstě*, dala tak najevo svůj vztek, pramenící z politické situace v tehdejší Československu.

Nechte promluvit Vaše ruce. Vzpomeňte si na nějakou událost, která ve Vás vyvolala silný pocit, ať libý či nelibý. Jak jste se cítili? Svůj pocit promítněte do jednoho gesta a otiskněte do hmoty.

Podařilo se? Co Vám to dílo připomíná? Možná vznikl tvar, který se podobá krajině či zvířeti. I Eva Kmentová v otiscích svého těla viděla krajinu, mraky, kopce, motýly...

Dejte svému dílu název

Nechte své spolužáky hádat, jaký pocit jste do hmoty otiskli.

OTISK TVÁŘE V HISTORII LIDSTVA

Eva své otisky vytvářela v 60. a 70. letech 20. století. Vraťme se však v historii zpátky.

Napadá Vás, kdo, k čemu a jak mohl v průběhu historie používat otisk lidské tváře?

Přečtěte si následující text a na konci každé věty udělejte:

- ✓, jestliže se potvrdilo, co jste si mysleli nebo věděli;
- +, jestliže je na řádku pro Vás nová informace;
- , jestliže je na řádku informace, která je v rozporu s Vaším původním názorem;
- ?, jestliže uvedené informaci nerozumíte.

Poté podtrhněte jednu informaci, která Vás zaujala nejvíce, a nakonec utříd'te informace do tabulky podle značek.

POSMRTNÉ MASKY

Egyptané věřili, že se duše po smrti do svého těla opět vrátí. ● Aby své tělo poznala, přidávali k mumiím i odlitky jejich hlav. ● Masky faraona Tutanchamona je odlitá ze zlata. ● Takovou si však mohli dovolit jen ti nejbohatší panovníci, nejčastějším materiálem byl vosk či obyčejná omítka. ● Římané prokazovali mrtvému úctu tím, že když jej pohřbívali, truchlili příbuzní nad jeho tělem v kopiích jeho masky. ● Tu si zemřelý nechal vytvořit ještě během svého života, ve věku asi 40 let, aby měl jistotu, že bude připravená. ● Od středověku do současnosti jsou posmrtné masky odlévány významným osobnostem a panovníkům. ● Vyjadřuje se tak tradiční smuteční pocta zemřelému a maska se pak používá jako vzor pro pozdější tvorbu portrétů nebo soch. ● Posmrtnou masku mají odlitou i naši prezidenti, např. T. G. Masaryk či Václav Havel, ale také Jan Palach, student, který se na protest proti komunistickému režimu upálil. ● Jemu sňal posmrtnou masku sochař Olbram Zoubek, manžel Evy Kmentové. ●

Porovnejte svou tabulku s ostatními spolužáky a sdílejte s nimi své poznatky. Vyhledejte si v odborné literatuře nebo na internetu, jak posmrtné masky vypadají.

JAK VYTVOŘIT OTISK

Vytvořte hroudu z modelovací hmoty a svou ruku (případně jinou část těla) do ní otiskněte tak, aby vznikl hlubší reliéf.

Reliéf vymažte krémem na ruce nebo mýdlovou vodou, aby byl povrch kluzký.

Smíchejte sádku s vodou tak, aby vzniklo řidší těsto. Nalijte ho do vyhloubeného otisku, nechte ztuhnout a poté opatrně vyjměte. Se sádkou pracujte pouze v přítomnosti učitele či jiného dospělého.

Místo pro informaci, která Vás zaujala...

Eva Kmentová vytvářela úmyslně záznamy sebe samé. **Zamyslete se, jaký záznam, stopu a kde po sobě můžete najít Vy?**

Zadejte své jméno a příjmení do internetového vyhledávače. Najdete svůj otisk i v on-line prostoru?

Jestliže ano, říká se tomu digitální stopa. Tu je snadné vytvořit, těžší už je ji kontrolovat a ještě těžší ji smazat.

Vypište alespoň tři způsoby, které Vás napadají, jak taková digitální stopa vzniká.

Představte si, že jste zaměstnavatel – jaké informace byste na internetu hledali o uchazečích o zaměstnání? A je něco, co byste sami o sobě nikdy na internetu najít nechtěli? Napadá Vás, jak svou digitální stopu zmenšit?

Dílo Evy Kmentové má řadu přesahů do mnoha oblastí. Dalo by se říci: pouhý otisk, ale jistě se Vám ve spojitosti s ním vybavila spousta asociací.

Nyní si zkuste o tomto tématu srovnat myšlenky prostřednictvím pětiminutového pojednání. Uveďte to nejdůležitější, co jste se dozvěděli, a vyslovte otázky, které zůstaly nezodpovězeny.

Budeme rádi, když se s námi o ně podělíte. A nechcete-li vytvářet svou digitální stopu, můžete nám je poslat třeba dopisem.